

De Rode Draad/Vakwerk heeft de volgende commentaren en suggesties voor het SER advies.

1. Een van de kernproblemen in de prostitutiewereld is dat zelfstandig ondernemers in de prostitutie dit vaak slechts op papier zijn. Wij noemen dat ook wel 'gedwongen zelfstandig ondernemerschap'. (Zie Uit het Leven Gegrepen) Mogelijk zullen de belastingdienst en de uitvoeringsorganen sociale zekerheid in veel bedrijven een loondienstverhouding constateren. In dat geval kan de arbeidsinspectie zonder meer optreden. Wij vragen ons af of het juist is om sekswerkers die op papier zelfstandig ondernemer zijn maar in de praktijk in een loondienstverhouding zitten, medeverantwoordelijk te maken voor de veiligheid op de werkplek.

2. Veel gemeenten met een prostitutiebeleid hebben eisen op het gebied van hygiëne en werkomstandigheden opgesteld. Vanuit het Landelijk Centrum Coördinatie Infectieziekten zijn ook richtlijnen op deze gebieden uitgevaardigd. Daarnaast hebben ggd 's ook hun eisen op het gebied van hygiëne, veiligheid (bijvoorbeeld legionella gevaar) en dat zijn over het algemeen normen op regionaal niveau. Tevens heeft de arbeidsinspectie al een document het licht doen zien waarin zij ook bepaalde eisen aan veiligheid, hygiëne en arbeidsomstandigheden stelt.

Bij een nadere bestudering van al deze eisen blijkt dat er veel incongruenties en inconsequenties in de eisenpakketten van de diverse instanties zitten. Zo kan het bijvoorbeeld gebeuren dat de arbeidsinspectie, gemeenten en ggd's een verschillend aantal toiletten voorschrijft. Wij zouden graag zien dat al deze instanties op één lijn komen.

3^{De} vraag: 'Moeten zelfstandige prostituees zonder personeel apart genoemd worden?' In het rijtje levensgevaarlijke situaties een of enkele beroepsgroepen kunnen voorkomen. Zo mag een werkgever iemand niet aan caissonziekte blootstellen. Maar caissonziekte komt alleen voor bij (diepzee) duikers. Ook de giftige en gevaarlijke dieren zijn in slechts enkele beroepen te vinden: slangenbezweerders, andere mensen met slangenacts, dompteurs en misschien bepaalde dierenverzorgers. In dit rijtje kunnen prostituees ook worden opgenomen. Mogelijk moeten hier de 'gevaarlijke' stoffen waar prostituees mee werken nader worden geïdentificeerd.

Ook willen we nadere informatie waar precies de verantwoordelijkheden liggen. Kan een zelfstandige prostituee die rookt in het bijzijn van een klant ook door die klant wegens roken worden aangeklaagd? Ook wijzen wij op het probleem van onveilig oraal werken. Valt dit op te lossen door de klant een kaartje te overhandigen of een mededeling zichtbaar op te hangen dat hijzelf verantwoordelijk is voor het vragen naar onveilige handelingen? Is hij niet in de eerste plaats verantwoordelijk als hij dit soort onveilige dienstverlening verlangt? Kortom, waar ligt de verantwoordelijkheid van de klanten?

Wij krijgen zelden of nooit meldingen binnen dat exploitanten van seksinrichtingen prostituees tot orale of vaginale seks dwingen. Waar dat wel gebeurt, is er meestal een gezagsverhouding en kan de arbeidsinspectie ingrijpen. Ook een klacht bij een ggd of een andere gemeentelijke instelling kan succesvol zijn.

Behalve het werken met gevaarlijke stoffen en ernstige gevaren voor de gezondheid komen af en toe andere levensgevaarlijke/ bedreigende situaties voor. Met name van prostituees uit escortbedrijven krijgen we soms te horen dat ze naar klanten zijn gestuurd die bij het escortbedrijf als gewelddadig of gevaarlijk worden beschouwd. (Drie keer per jaar komt dat voor, voor zover wij weten).

Ook is wel eens melding gemaakt van het dwingen tot champagne drinken bij een vrouw voor wie dat in verband met haar medicijngebruik gevaarlijk is.

Overigens vragen wij ons af of er in dat soort voorbeelden geen sprake is van een gezagsverhouding en dientengevolge een loondienstsituatie.

4. Wij maken onderscheid tussen zelfstandigen zonder personeel die in een groter bedrijf hun bedrijvigheid uitoefenen (te vergelijken met bouwvakkers die als zzp'ers bij een aannemer werken of zzp'ers die in Schiphol koffers op lopende banden zetten) en zij die niet in een groter verband werken. Veel zelfstandige prostituees werken achter de ramen, op straat of thuis. Maar nu het probleem met de ramen: het komt gelukkig niet of nauwelijks meer voor dat verhuurders van ramen vrouwen dwingen zonder condoom te werken. Het zonder

condoom werken gebeurt nog wel en op twee manieren: vaginaal/anaal zonder condoom. Dit komt nog voor, maar minder vaak. Klanten zijn daar over het algemeen geen voorstander van. Uit bepaalde sites op internet blijkt dat klanten elkaar waarschuwen voor de gevaren van dit soort dienstverlening.

Oraal zonder condoom: dat is schering en inslag, zowel bij de ramen als bij de besloten gelegenheden. Bij de ramen gebeurt dit onder druk van de grote concurrentie en soms onder druk van exploitanten. Dit laatste gebeurt onder het mom van vrijwilligheid: je mag oraal seksueel contact weigeren maar in dat geval krijg je minder klanten. Overigens zou een dergelijke opmerking van exploitanten op een gezagsverhouding wijzen. (Zie de verhalen over het prijspeil in Uit het leven gegrepen)

In clubs gebeurt het niet vaak dat exploitanten vrouwen dwingen zonder condoom te pijpen. Wij kennen alleen verhalen uit bordelen voor mannen. Indien dat onder dwang gebeurt, is het moeilijk bewijsbaar. De exploitant zal zeggen (en zegt dat ook in feite): 'Ik kan er moeilijk naast gaan staan.

Meestal doen de vrouwen het zelf. Zoals uit de websites van klanten blijkt, zijn de heren de laatste nogal snel ontevreden. Zij kunnen dan de arbeidsinspectie erbij gaan halen. Ook is de concurrentie moordend, waardoor er oncollegiaal gedrag kan ontstaan. (Vrouwen die elkaar gaan aangeven).

Helaas hebben wij moeten constateren - tijdens onze pogingen de vrouwen een minimumprijs te laten vragen - dat het niet lukt om onderlinge afspraken te maken. Veel vrouwen werken onder druk om koste wat het kost iets te kunnen verdienen. Vaak omdat ze voor iemand 'moeten betalen'. Dit zijn lieden die vroeger pooiers werden genoemd of malafide bemiddelaars. (Niet noodzakelijkerwijze hetzelfde als exploitanten) Het ligt dus heel ingewikkeld.

N.B. We hebben voornamelijk over prostitutie van vrouwen geschreven. Onze indruk is dat de problemen in jongensbordelen vergelijkbaar zijn. Overigens krijgen we uit die kringen dat er onveilig wordt gewerkt.

Conclusie: wij zouden de betrokkenheid van de arbeidsinspectie bij zelfstandige prostituees vooral graag zien bij de groep vrouwen/mannen die - mits ze ook werkelijk zelfstandig ondernemer zijn- die hun bedrijf in een groter bedrijfsmatig verband uitoefenen. Bij de groep zelfstandigen zonder personeel die kleinschalig werken is adequate voorlichting van groot belang. Tot nu toe werd die taak door de ggd's vervuld. Wij zijn over het algemeen zeer tevreden over hoe zij zich van die taak kwijten.

Wij zijn ook van mening dat klanten op hun verantwoordelijkheid moeten worden gewezen.

Voorts willen wij ervoor pleiten dat bestaande regelgeving gestroomlijnd en geïmplementeerd wordt. Tevens hopen wij duidelijk gemaakt te hebben dat het van cruciaal belang is dat er duidelijkheid komt over de arbeidsverhoudingen in de prostitutie.